

Khải - Định Tân-dậu đông

GIAO - TIÊN VĂN

SỰ-NAM BÔN CHỦ

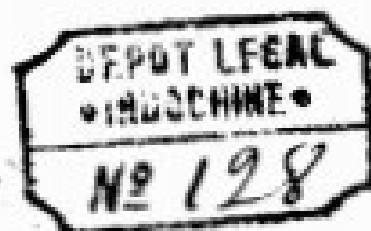

Soạn-giả
TRẦN-QUANG-TẶNG

Tham-dinh
TRẦN-TUẤN-KHẢI

In lần thứ nhất

Giá 0 \$ 15

HANOI

IMPRIMERIE THUC-NGHIẾP AN-QUAN

1922

CÙNG ĐỌC, CÙNG CHIA SẺ

Tên sách : SỬ-NAM BỐN CHỮ

Soạn-giả : TRẦN-QUANG-TẶNG

Tham-đính : TRẦN-TUẤN-KHẢI

Nhà xuất bản : THÚC NGHIỆP ẤN-QUÁN

Năm xuất bản : 1922

Nguồn sách : scmn-vietnam.blogspot.com

Đánh máy : yeuhoatigone

Kiểm tra chính tả : Thư Võ

Biên tập ebook : Thư Võ

Ngày hoàn thành : 30/11/2018

**Ebook này được thực hiện theo dự án phi lợi nhuận
« SỔ HÓA 1000 QUYỂN SÁCH VIỆT MỘT THỜI VANG
BÓNG » của diễn đàn TVE-4U.ORG**

**Cảm ơn soạn-giả TRẦN-QUANG-TẶNG, TRẦN-TUẤN-
KHẢI và THÚC NGHIỆP ẤN-QUÁN đã chia sẻ với bạn
đọc những kiến thức quý giá.**

Ghi Chú : Nhằm lưu giữ vết tích xưa của tiếng Việt, nhóm làm ebook sao y chính tả của bản sách gốc in năm 1922.

KHẢI-ĐỊNH Tân-dậu đông
GIAO-TIÊN VĂN

SỬ-NAM BỐN CHỮ

Soạn-giả **TRẦN-QUANG-TẶNG**
Tham-đính **TRẦN-TUẤN-KHẢI**

In lần thứ nhất

Giá 0\$15

HANOI
IMPRIMERIE THÚC NGHIỆP ẤN-QUÁN
1922

SỬ NAM BỐN CHỮ

Tiên tổ dẫu đã xa
Non sông vẫn nước nhà,
Bốn nghìn năm công-nghiệp,
Muôn dặm đất gấm hoa.

Mở xem lịch-sử đó,
Nhớ đến công tiên-tổ.
Hăm mấy triệu đồng-bào !
Anh em ơi ! Phải cố...

Á-Nam TRẦN-TUẤN-KHẢI cần đề

1. Nước ở phương nam,
Tên gọi Đại-nam,
Ta là người Nam,
Nên hiểu truyện Nam.

2. Người xưa, việc cũ,
Chép lại sử xanh,
Như gương chụp ảnh,
Như ống lưu-thanh.

3. Nay thuật qua-loa,
Dạy trẻ ngâm-ngã,
Giục lòng ghi-nhớ,
Luyện óc giần-già.

4. Nước có giếng-nòi,
Từ đâu mà noi ?
Gốc nguồn tông-tích,
Trước phải xét-soi.

5. Vua Kinh-dương trước,
Chính là Tổ nước,
Lấy tiên Động-đình,
Sinh ra vua Lạc.

6. Ông Lạc-long ta,
Lấy bà Âu-ky,
Trăm trai một bọc,
Sinh nở cũng kỳ !

7. Cha rồng mẹ tiên,
Con thánh cháu hiền,
Muôn chi nghìn phái,

Ròng rỗi lưu-truyền.

8. Nay đến chúng ta,
Là cháu chắt xa,
Ngót ba mươi triệu,
Máu mủ ruột già.

9. Cùng giống vàng da,
Yêu lấy dân ta,
Cùng nòi Hồng Lạc,
Yêu lấy nước nhà.

10. Đất nước non, sông,
Là của báu chung.
Đâu còn nên hiểu,
Đâu mất phải thông.

11. Khi đức Kinh-dương,
Dựng nước Viêm-phương,
Từ miền Ngũ-lĩnh,¹
Đến bộ Việt-thường.

12. Xuống hội trung-gian,
Mới hệt đi giần,
Chia hai phần nước,
Ước quá một phần.

13. Quảng-nguyên, Quảng-châu,
Hợp-phố, Cổ-lâu,²
Sáu châu Hưng-hóa,
Đều mất sang Tàu.

14. Còn như đất mới,

Cũng là rộng-rãi,
Một phủ Trấn-ninh,
Triều Lê mở cõi.

15. Triều Nguyễn mở-mang,
Thanh, Nghệ tân-cương,
Chín châu Cam lộ,³
Sáu tỉnh Sài-goòng.⁴

16. Hiện nay cương-vực,
Dài ngay một mực,
Hà-tiên, đầu nam,
Hòa-bình, đầu bắc.

17. Băm một vạn ky,⁵
Thước vuông làm ghi,
Chia ra ba xứ,
Trung, Nam, Bắc-kỳ.

18. Giáp giới những đâu ?
Bắc giáp nước Tàu,
Tây giáp Mán, Lào,
Đông, nam vụng sâu.

19. Núi cao : Tản, Đảo,
Sông lớn : Nhĩ, Long,
Tắc vàng tắc đất,
Công nghiệp cha ông.

20. Trời Nam mở trước,
Là họ Hồng-bàng,
Vua đầu ra trị,

Là đức Hùng-dương, ⁶

21. Mười tám vua Hùng,
Hai nghìn năm lẻ,
Sang Đường mang rùa,
Vào Chu đưa trĩ.

22. Thực-vương tài nỏ, ⁷
Giặc sợ như thần,
Bình-giang chia cõi,
Mắc mọo gia-thân.

23. Triệu-vương truyền ngôi,
Năm đời sau trước,
Cù-hậu nghiêng thành,
Lã-gia lằm nước.

24. Vận nước thương ôi !
Tán loạn một hồi,
Hàng trăm năm ngoại,
Đất mới sinh tài.

25. Vua-bà Trưng Trắc,
Muôn thừa một người,
Báo thù độc-lập,
Hùng-khí rục trời.

26. Đạo đời còn bĩ,
Lại đến hồi này,
Bốn trăm năm lẻ,
Trời mới quang mây.

27. Tiên-Lý khôi-phục,

Đặt nước Vạn-xuân,
Hiệu xưng Nam-đế,
Dạng vẽ quốc-quân.

28. Triệu-Việt chống lương,
Móng rồng thị uy,⁸
Ô-diên chia cỗi,
Hậu-Lý thừa-ky.

29. Phạt-tử đánh Triệu,
Cam đã phụ nghì,
Cớ chi nhần-nhục,
Hàng-phục về Tùy ?

30. Vì ai nên nổi !
Non nước ngậm-ngùi ?
Ba trăm năm nữa,
Chủ-tể là ai ?

31. Ông Mai, ông Phùng,
Ông Khúc, ông Dương,
Danh tuy xướng-khởi,
Thực chữa chủ-trương.

32. Tiền-Ngô phá Hán,
Sang dòng Hồng-lạc,
Gửi con Dương-kha,
Nhằm người phó-thác.

33. Nam-tấn, Thiên-sách,
Một nước hai vua,
Mười hai quan Sứ,
Ong kiến tranh-đua !

34. Đêm mở cờ lau,
Đinh-hoàng giệp loạn,
Hùm, vạc dữ uy,
Rượu, Hoa ⁹ vời nạn.

35. Hậu ¹⁰ trao long-cổn,
Lê-hoàng thay Đinh,
Bình Xiêm dẹp Tống,
Rực-rỡ uy-linh.

36. Ngọa-triều mưu anh,
Giông lòng tàn-ngược,
Đã mất lòng dân,
Khôn bền vận nước.

37. Lý-tổ có đức,
Lòng chúng suy-tôn,
Tục truyền thần đẻ ?
Truyện chép rỗng lên ?

38. Thánh-tôn dựng-đặt,
Binh-pháp đường-hoàng,
Tống-triều bắt chước,
Khen cũng vẻ-vang.

39. Nhân-tôn sùng-học,
Mới mở khoa trường,
Sai quan đánh Tống,
Thế nước hùng-cường.

40. Ông Huệ điên-cuồng,
Truyền ngôi con gái,
Bà Chiêu trẻ-thơ,

Nhường quyền họ ngoại.

41. Chiêu-hoàng xuống chiếu,
Trần-thái lên ngôi,
Mưu-mô Thủ-độ,
Khôn-khéo vẽ vờ.

42. Thánh-tôn nổi vị,
Chính lành, nước trị,
Mới mạnh Văn-hữu,
Làm pho Sử-ký.

43. Nhân-tôn bình Nguyên,
Công các tôi hiền,
Au vàng, ngựa đá,¹¹
Khen ngợi thần-quyền.

44. Làm máy lung-linh,¹²
Vua Hiến sao tinh ?
Vẽ đồ tứ-phụ,¹³
Vua Nghệ không minh !

45. Bố con Hồ-quý,
Lưới trời không dung,
Chú cháu Giản-định,
Bước đất long-đong.

46. Ngô thời phá tán,
Lê-tổ trừ tàn,
Non xanh nước biếc,
Nghì-vệ áo vàng.

47. Truyền đến Thánh-tôn,

Nước đã văn-minh,
Nhằm vì Uy-mục,¹⁴
Mạc mới tung-hoành.

48. Nguyễn-công xướng nghĩa,
Rước Trang-tôn về,
Tiểu-trừ giặc Mạc,
Chấn-chỉnh giếng Lê.

49. Trịnh-kiểm thay chức,
Trộn nghiệp trung-hưng,
Trịnh-tùng nổi tước,
Mở lối bằng-lãng.

50. Vua Lê chúa Trịnh,
Trong triều hai chủ,
Chúa Nguyễn miền Nam,
Ngoài trời vũ-trụ.

51. Báu thiêng ngời giữ,
Quyền-chính mặc ai,
Trăm quan thi-vị,
Phó mặc truyện đời.

52. Nguyễn-Chỉnh giả ranh,
Phù Lê duyệt Trịnh,
Tây-sơn lẫn vào,
Mẫn-hoàng xa lánh.

53. Quang-trung đuổi Thanh,
Nổi tiếng anh-hùng,
Một màu tàn-bạo,
Hai đời suy-vong.

54. Triều Nguyễn ta lên,
Đóng kinh ở Huế,
Núi Bình, sông Hương,
Hiểm thay hình-thế !

55. Đức Vua Gia-long,
Ba độ áo nhung,
Nước non một mối,
Khai-sáng bao công !

56. Vua Minh-mệnh nổi,
Nước mạnh dân bình,
Cống-man nộp đất,
Cao-miên đặt thành.

57. Truyền vua Thiệu-trị,
Nổi nghiệp giữ nên,
Ngoài man vào cống
Trong bể đều yên.

58. Đến vua Tự-đức,
Nước Pháp mới sang,
Bắc-thành xin giả,
Tây-cống cắt nhường.

59. Năm đầu Kiến-phúc,
Bảo-hộ từ đây,
Thánh-thần truyền giầu,
Đến vua ta nay.

60. Mới mười một vua,
Một trăm năm ngoại,
Kính chúc ngôi trời,

Muôn năm hanh-thái...

61. Vua, Chúa đổi thay,
Đã kể trên này,
Nổi theo một đoạn,
Tôi hiền xưa nay.

62. Quan tướng Thường-kiệt,
Sang đánh Ung-châu,¹⁵
Trải xem sau trước,
Công võ là đầu.

63. Hiễn-thành nhận chiếu,
Phò dựng con trời,
Khinh vàng trọng ngãi,
Phụ-chánh một người.

64. Phụ-trần trong giặc,
Một ngựa ra vào,
Ván thuyền cứu chúa,
Gan tướng mới hào.

65. Tước-vương Hưng-đạo,
Văn võ gồm tài,
Bình Nguyên công lớn,
Tôn thất không hai.

66. Chu-an dâng sớ,
Trung-ái một lòng,
Từ quan về núi,
Giá sạch tiếng trong.

67. Nguyễn-công tên Trãi,

Dâng sách bình Ngô,
Vì nhà vì nước,
Trung hiếu nghìn thu.

68. Mưu cao, công dật,
Như Đào-duy-Từ,
Ngọa-long tự ví,
Đích-đáng không hư.

69. Công võ rõ ràng,
Như Nguyễn-hữu-Tiến,
Oai hổ tiếng đồn,
Càng thêm vinh-hiến.

70. Ông Hầu chân lính,
Quan Tướng làng nho,
Ngũ-lão, Đình-Trọng,
Chí lớn công to.

71. Vũ-tụ, khước-lựa,
Đĩnh-chi, từ tiền,
Trong triều ngoài dã,
Khen ngợi tiếng liêm.

72. Trời chuyển gió lay,
Mới biết cây ngay,
Mấy người trung nghĩa,
Xem đến đoạn này.

73. Phu-duyet họ Trương,
Chẳng viết chiếu nhường,
Mấy lời mắng giặc,
Gieo nặng đá vàng.

74. Lê-lai đổi áo,
Thế mạng vua Lê,
Tấm lòng trung-ái,
Non nước còn ghi.

75. Tuấn-mậu ném đá,
Quạ già nát gan,¹⁶
Tỏ ra nghĩa lớn,
Giải chút niềm đan.

76. Thái-bạt giả quáng,
Nhổ mặt Đấng-dung,
Gieo đầu thêm điện,
Thác cũng là trong.

77. Vũ-thiệu đốt biểu,
Trời đất chứng-tri,
Không lòng thờ Trịnh,
Vẫn dạ tôn Lê.

78. Ông Nguyễn-huy-Trạc,
Chẳng ký hợp-đồng,
Một liều thuốc độc,
Giải tấm lòng trung.

79. Lê-quýnh sang Tàu,
Chẳng chịu gọt đầu,
Uy-quyền không khuất,
Son sắt một màu.

80. Tùng-chu, Tôn-tính,
Văn-võ một lòng,
Liều cùng thành quách,

Toàn cả tiết trung.

81. Tam-trung ¹⁷ mộ cửa,
Kỷ-niệm không quên,
Tứ-trung ¹⁸ một miếu,
Sùng-bái là nên.

82. Cảnh-tuân bày sách,
Rằng chí nam-nhân,
Phù-xa ¹⁹ đánh giặc,
Kìa biển nghĩa-dân.

83. Văn-hiến có nòi, ²⁰
Chẳng hiếm người tài,
Kể riêng các bậc,
Tài lạ tuyệt đời.

84. Học tỏ Sỹ-vương,
Khơi ròng Hán-tự,
Tiên-hiền Nguyễn-chuyên,
Xướng nền quốc-ngữ. ²¹

85. Mang đá nghìn cân,
Ném giao mười dăm,
Ông Phùng, ông Lê, ²²
Tướng tài lạ lắm.

86. Hiếu tiếng man-di,
Nhuận-duật ai bì,
Việc đời biết trước,
Trạng-trình khéo suy.

87. Nguyễn-mại công-bình,

Xử kiện rất minh,
Thế-vinh thông tuệ,
Sách tính lập thành.

88. Còn như tuổi trẻ,
Cùng là gái tài,
Tiếng thơm sử sách,
Cũng chép một vài :

89. Đồng-vương ba tuổi,
Phá giặc An-thương,
Trời sinh thần tướng,
Hoặc khác người thường.

90. Nguyễn-hiền tuy trẻ,
Là thánh sinh-tri,
Mười ba đỗ trạng,
Thiên-hạ khen kỳ.

91. Hoài-văn lên bảy,
Đánh vỡ quân Nguyên,
Vốn dòng hào-kiệt,
Học lũ Vương-tôn.

92. Trung-ngạn mười sáu,
Đỗ Thái-học-sinh,
Thần-đồng giá trọng,
Lang-miếu tài lành.

93. Tướng gái Trưng-nhị,
Cùng chị báo thù,
Xông-pha hàng trận,
Khí-khái trượng-phu.

94. Triệu-ẫu người Thanh,
Vú dài ba thước,
Nổi trận chống Ngô,
Khen thay đởm-lược.

95. Nàng Ngô Chi-Lan,
Làm quan Học-sĩ,
Trong bọn quần-thoa,
Cũng cao giá-trị.

96. Bà Đoàn-thị-Điểm,
Chép truyện truyền-kỳ,
Tài hoa nổi tiếng,
Khuê-các ai bì ?

97. Người trước đã qua,
Bóng-vang còn lại,
Phảng phất trước đèn,
Lòng ta nghĩ ngợi.

98. Hồng-bàng lại dậy,
Bốn nghìn năm chầy,
Lẻ tám trăm rầy,
Trước vẫn là hay.

99. Mới về sau này,
Ngày kém một ngày,
Cho đến ngày nay,
Yếu mãi hóa gầy.

100. Bệnh đã nặng thay !
Tìm phương chữa ngay,
May lại gặp thày,

Hạnh-phúc sau này.

101. Bây giờ đương độ,
Năm châu tiến-bộ,
Dân ta còn cổ,
Đừng giữ thói hủ.

102. Nhà-nước dạy-giỗ,
Hết lòng cổ-vũ,
Khắp trong thành-phố,
Cùng nơi thôn-ổ.

103. Sỹ, thương, nông-phố,
Kỹ-nghệ, bác-cổ,
Lập trường vô-số,
Học-hành nên cố.

104. Ta phải theo thời,
Kẻ què người cười,
Ta phải trông người,
Kẻ dốt thiệt đời.

105. Bỏ hết tính lười,
Học rõ đến nơi,
Cố sức theo đời,
Học lấy thành tài.

106. Mục-đích cho rộng,
Tư-tưởng cho đúng,
Chuyên theo thực-dụng,
Cách-trí làm trọng.

107. Phương-châm đã trúng,

Cứ con đường rộng,
Tiến lên hùng-dũng,
Trông chừng hy-vọng.

108. Con cháu rồng tiên,
Tư-cách chẳng hèn,
Đất rộng người liền,
Có thể đua chen.

109. Có thể đua chen,
Cố sức mà len,
Có thày dẫn lên,
Cũng chóng như tên.

110. Việc học đã thông,
Đủ trong nước dùng,
Bổn-phận là cùng,
Ngãi-vụ cũng xong.

111. Ai ai một lòng,
Hết ngãi-vụ chung,
Dán mắt mà trông,
Phút chốc lên không.

112. Đối với cha ông,
Cùng là non sông,
Lòng khỏi thẹn lòng,
Danh-giá nhà Hồng.

113. Ấy cái tiến-trình,
Mong bạn đầu xanh,
Trí-não tinh nhanh,
Đang sức học-hành.

114. Nước được văn-minh,
Ta có vinh-danh,
Nghìn thu sử xanh,
Hỡi anh em mình !

Notes

[← 1]

Ngũ-lĩnh là năm núi : Đại rữu, Thủy-an, Lâm-hạ, Quế-dương, Yết-môn.

[← 2]

1. Tung-lăng, 2. Lễ-toàn. 3. Hợp-phỉ, 4. Hoàng-nham, 5. Tuy-phụ, 6. Khiêm-châu.

[← 3]

Mang-vành, Làng-thị, Na-bí, Thượng-kế, Tá-bang, Sương-thịnh, Ba-lan,
Tam-poun, Mương-bồng.

[← 4]

Gia-định, Vĩnh-long, Định-tường, An-giang, Hà-tiên, Biên-hòa.

[← 5]

Ba mươi một vạn kilomètres carrés.

[← 6]

Cũng là vua Kinh-dương.

[← 7]

Nghĩa này tôi đã bàn riêng.

[← 8]

Nghĩa này tôi đã bàn riêng.

[← 9]

Là sắc đẹp.

[← 10]

Hậu là bà Dương-hậu vợ vua Đinh-tiên-Hoàng.

[← 11]

Ngự thi có câu rằng : « Xã tắc lưỡng hồi lao thạch mã, sơn hà thiên cổ điện kim âu » nghĩa là xã-tắc đem về chôn ngựa đá, núi sông đời kiếp vững âu vàng.

[← 12]

Máy xem các vì sao chuyển vận.

[← 13]

Vẽ bốn ông Phụ-Chính đời xưa cho người Hồ-quí Ly.

[← 14]

Vua Uy-mục nhằm dùng người Mạc-đăng-Dung.

[← 15]

Ung châu là đất nước Tàu.

[← 16]

Quạ già tức là Hồ-quí-Ly.

[← 17]

Ba người trung-thần : Nguyễn-tri-Phương, Nguyễn-Duy, Nguyễn-Lâm.

[← 18]

Bốn người trung : Trương-quốc-Dụng, Nguyễn-tri-Phương, Đoàn-Thọ,
Hoàng-Rượu thờ ở đền Trung-liệt.

[← 19]
Tên làng.

[← 20]

Tàu khen ta là nước Văn-hiến.

[← 21]

Quốc-ngũ tức là chữ nô.

[← 22]

Lê-phụng-Hiểu và Phụng-Hải.